

Уводно обраћање предсједавајућег Заједничке комисије за одбрану и безбједност Босне и Херцеговине Сифета Поџића на Регионалној годишњој конференцији парламентарних комисија за одбрану и безбједност земаља југоисточне Европе

Сарајево, 6. јуни 2017.

Поштовани чланови комисија и одбора за одбрану и сигурност земаља Југоисточне Европе,

Поштовани амбасадоре Berk,

Поштовани амбасадоре Rammer,

Поштовани министри Нухоџићу и Мектићу,

Поштована генералице Wilz, генерале Waldner, представници ОЦЕ и женевског DCAF, IOM, господо Langan, Remiljard и Van der Overet,

Представници Граничне полиције БиХ и Службе за послове са странцима, представници Министарства одбране БиХ,

Поштоване колеге чланови Заједничке комисије за одбрану и сигурност БиХ,

Даме и господо,

Све Вас срдечно вас поздрављам у име Заједничке комисије за одбрану и сигурност Парламентарне скупштине БиХ.

Добро дошли у Сарајево и Босну и Херцеговину.

Дводневна регионална конференција парламентарних повјеренстава и одбора за одбрану и сигурност има за нас велики значај и прилика је да размијенимо позитивна искуства и добре праксе у парламентарном надзору сектора одбране и сигурности.

Велику захвалност за одржавање овог скупа дугујемо Регионалном центру за сигурносну сарадњу – RACVIAC, женевском DCAF – у, ОЦЕ Мисији у БиХ и НАТО Штабу у Сарајеву.

У наредна два дана бити ћемо у прилици да размијенимо мишљења о бројним питањима, а прије свега о начину на који парламентарни одбори могу дати већи допринос у супростављању актуелним сигурносним изазовима.

Они су бројни и често непредвидиви што говоре задња збивања у Лондону и Манчестеру. Ту прије свега, мислим на борбу против тероризма, радикализма и екстремизма.

Знамо да вас интересују активности Заједничке комисије за одбрану и сигурност и наша оцјена стања у сектору одбране и сигурности. Пракса је да домаћин каже нешто више о себи. А ја ћу искористити ту прилику.

Говорићу о ономе што радимо, о стању у институцијама над којим имамо парламентарни надзор, о проблемима са којим се соучавамо у свом раду и о томе шта планирамо радити у будућности с циљем унапређења рада Заједничке комисије и Парламентарне скупштине у цјелини када је у питању парламентарни надзор одбрамбено-сигурносног сектора.

Своје излагање ћу подијелити у два дијела:

1. Елементи на којим се темељи рад Парламента и Заједничке комисије и парламентарни надзор сектора одбране и сигурности у БиХ
2. Позитивне праксе и проблеми у парламентарном надзору сектора одбране и сигурности.

Заједничка комисија надгледа рад и сарађује са сљедећим БиХ институцијама и агенцијама:

- Министарство обране и Оружане снаге БиХ,
- Министарство сигурности БиХ :
 - Гранична полиција БиХ ,
 - Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА),
 - Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ
 - Служба за послове са странцима БиХ
 - Агенција за школовање и стручно усавршавање
 - Агенција за форензичка испитивања и вјештаћења
 - Агенција за полицијску подршку
- Центар за уклањање мина (БХ МАЦ).
- Министарство вањске трговине и економских односа БиХ у дијелу који се односи на увоз/извоз наоружања и војне опреме

Из горе наведеног видљиво је да Заједничка комисија надзире све сегменте обрамбеног и сигурносног сектора изузев Обавјештајно-сигурносне агенције.

Прелазим на ПРВИ ДИО свог излагања

1. Елементи на којим се темељи рад Заједничке комисије и парламентарни надзор сектора одбране и сигурности у БиХ

Успостава Заједничке комисије је базирана на:

- Уставним одредбама
- Законодавним одредбама
- Пословницима оба дома ПС БиХ

Тиме смо успјели:

- Осигурати јавну, демократску и цивилну контролу над одбрамбеним и сигурносним сектором у БиХ
- Придружити се Програму Партнерство за мир НАТО
- Поступати у складу са ОСЦЕ Кодексом понашања у војно-политичким аспектима сигурности и тиме јасно дефинисати улогу Парламентарне скупштине и Заједничке комисије
- У том периоду смо и усвојили законе који су уклонили препреке у успостави институција обране и сигурности на нивоу Босне и Херцеговине.

То није био лак посао, али то нас је сврстало, у том периоду, у ред земаља које су дефинисале свој пут и изазове у реформи сектора одбране и сигурности.

Ту смо стали и сада се поставља питање како и којим путем даље. Прича о најуспјешнијој реформи је прошлост. Требамо се суочити са стварношћу и почети рјешавати бројне проблеме који су производ, прије свега, субјективних слабости.

Активности Заједничке комисије и Парламентарне скупштине БиХ су јасно дефинисане Пословником. Пословник неће препричавати. тако да Комисија, између осталог, у пракси ради сљедеће:

2. Постигнућа и проблеми у парламентарном надзору сектора обране.

У парламентарном надзору сектора обране смо постигли ниво са којим смо у цјелини задовољни. Свакако да проблема има и они су препознатљиви.

У сектору одбране, Заједничка комисија је у оквиру бројних активности дала посебан допринос у процесу транспарентног и законитог процеса уништавања вишкова наоружања, муниције и минско-експлозивних средстава, рјешавању актуелних проблема у процесу набавки, транспарентности у вођењу персонала, унапређењу система помоћи цивилном становништву током елементарних непогода и у кризним ситуацијама, ефикаснијем систему војног деминирања те рјешавању актуелних проблема везаних за статус непокретне и покретне перспективне војне имовине као и низа других питања што је било често предмет расправа током сједница и радионица које је организовала Заједничка комисија.

Посебан ангажман Заједничке комисије је видљив у процесу праћења и побољшања стања сигурности у БиХ, у инсистирању да надлежне агенције и Министарство сигурности БиХ дефинишу сигурносне изазове и начине њиховом супротстављању, у унапређењу нивоа међусобне координације у раду, посебно током ванредних ситуација, те њиховом доприносу бољем сигурносном окружењу и унутар Босне и Херцеговине и у региону.

Заједничка комисија је иницирала бројне расправе преточивши их у иницијативе с циљем израде и доградње стратешких докумената које је превазишло вријеме у којем живимо и радимо. Ту се прије свега мисли на доградњу постојеће Сигурносне политике БиХ, као и доградњу Стратегије за мало оружје и лако наоружање SALW.

Имамо конкретне годишње планове рада, које настојимо у потпуности реализовати.

Знамо у потпуности стање у Оружаним снагама. Теренске посјете командама и јединицама ОС БиХ су планске, корисне су и током њих

извлачимо конкретне закључке и предлажемо рјешења која су у функцији изградње одбрамбено-сигурносног сектора.

Имамо врло добру сарадњу са ОСЦЕ Мисијом у БиХ, Командом EUFOR-а, НАТО Штабом, Женевским DCAF, UNDP и RACVIAC-ом као и са невладиним сектором који прате рад одбрамбеног и безбједносног сектора.

Изузетно смо задовољни и сарадњом са парламентарним тијелима за одбрану и сигурност у ентитетима и региону.

Незаобилазан смо субјект током посјете бројних делегација које долазе у посјету Босни и Херцеговини. Са члановима Заједничке комисије траже разговоре и мишљење јер смо то постигли својим активностима и радом.

А сада нешто конкретније о стању у сектору одбране:

Током новембра 2016. године смо организовали прегледну конференцију са свим субјектима сектора одбране и сигурности. Анализирали смо стање и донијели закључке и препоруке како радити у 2017. години.

Ми смо од Министарства сигурности и Министарства одбране добили конкретне акционе планове у којима се обавезују на имплементацију усвојених закључака.

Ми смо 28.3. 2017. године посјетили Министарство одбране и Заједнички штаб ОС БиХ. Подржали смо их и тражили да раде посао који им је мисија. Тражили смо да отклањају слабости и да се суоче са проблемима. Тада су нас упознали детаљно са документом „Преглед одбране“

Међутим, препознати проблеми се споро или готово никако не рјешавају. Нећу улазити у све детаље али

Министарство одбране БиХ и Оружане снаге БиХ имају евидентне проблеме са:

- са испуњењем процедура јавних набавки
- стањем персонала
- плановима и роковима извршења пописа оружја, муниције и МЕС-а у свим складиштима ОСБиХ,
- резултатима извршења поновне анализе перспективне војне имовине,
- испуњавањем зацртаних планова по питању деминирања
- са ремонтом хеликоптера и њиховом оперативности током периода када је потребно пружити помоћ цивилном становништву
- са имплементацијом документа „Преглед одбране“,
- са динамиком предаје неперспективних локација цивилним властима, рјешавању вишкова наоружања, муниције, минско-експлозивних средстава (МиМЕС) и других средстава,
- споро се приступа изради приједлога потребних допуна законских и подзаконских акта која ће рад МОБиХ и ЗШОСБиХ учинити ефикаснијим и оперативнијим.

Заједничка комисија је након бројних састанака на којима је скренула пажњу менаџменту МО БиХ на стање у ОС БиХ и поново је кренула у конкретне активности.

Током прегледне годишње конференције усвојили смо закључке по којима поново, ургентно, тражимо рјешавање проблема по питању јавних набавки. Ми изражавамо своју забринутост и крајње одлучно и резолутно тражимо одлучне и енергичне мјере менаџмента.

Наши утисци и запажања током редовних радних посјета су да имамо добар војнички кадар у цјелини. Проблем је што менаџмент Министарства одбране БиХ не прати логистички структуру Оружаних снага БиХ. То се

потврдило и прије пар дана током посјете Инжињеријском батаљону ОСБиХ.

Представници МО БиХ се жале на чињеницу да је буџет недостатан. Оквир буџета за одбрану је познат за наредних неколико година и ту нема никаквих тајни. Поставља се питање зашто се не потроши оно што је одобрено. У задњих неколико година су изгубљена, за наше прилике, велика средства која су се могла усмјерити у модернизацију техничких средстава и опреме.

Постављамо питање структуре утрошка одобрених средстава из буџета. Да ли смо у стању и када ћемо достићи стандарде гдје ћемо за персонал трошити између 50-60%, а остатак за модернизацију и друге неопходне ставке.

Када је у питању сектор обране изражавам своје задовољство:

- Успјешном обављању задатака од стране наших јединица у мисији ISAF и мисијама под УН заставом. Очекујемо интензивнији ангажман са Европском унијом.
- радује чињеница да смо током посјета јединицама и командама и током других сусрета срели један број стручњака, војника, подофицира и официра који могу врло успјешно одговорити постављеним обавезама и циљевима.
- у војним јединицама импонује врло професионалан однос војника, официра и генерала Оружаних снага
- Захваљујући активностима канцеларије парламентарног војног повјереника учинили смо додатни напор у сагледавању стања људских права у Оружаним снагама БиХ гдје улазимо озбиљно у расправу о суштинским питањима која третирају ту тематику.

А сада нешто о стању у сектору сигурности у Босни и Херцеговини

Након проведених парламентарних избора у октобру 2014. Године одржали смо радионицу, почетком јула 2015. године, са свим субјектима сектора одбране и сигурности.

Чланови Заједничке комисије су одржали састанак са министром, замјеником министра и свим директорима полицијских агенција из састава Министарства безбједности БиХ.

Обишли смо све полицијске агенције и увјерили се у стање у коме раде и рјешавају текуће проблеме. Могу рећи да смо имали успјешне разговоре и посјете и да у цјелини гледано ми имамо професионалне и добро устројене полицијске и сигурносне агенције.

Урађен је добар посао и око израде стратешких докумената. Годишња информација о стању сигурности БиХ је методолошки и садржајно боље урађена него претходних година. Имамо добру комуникацију са свим директорима и министром и његовим замјеником.

Проблем, који је и даље нама непознаница је стање координације полицијских агенција у свакодневном раду и извршавању задатака од којих зависи стање сигурности у цјелини.

Знамо за проблеме са ниским новчаним примањима полицајаца и одливом квалитетних кадрова те проблеме са систематизацијом радних мјеста у полицијским агенцијама.

Наиме, видљив је напредак у комуникацији са министром и Министарством сигурности у цјелини.

Препознатим сигурносним изазовима се супротстављамо заједнички и наше је одређење да свако у граници своје мисије и декларираних

опредјелјења ради свој посао на најбољи начин. Прије свега, на задовољство наших грађана.

За увод сам имао толико, уз напомену да ћемо сви имати прилику коментарисати и поставити питања у времену које је предвиђено за то.

Отворени смо за сва питања након излагања уводничара у Панелу број 1."